

Propozycja ochrony Czerwonej Skały w okolicy Krempach (pieniński pas skałkowy)

Joanna Gawenda*

Pieniński pas skałkowy (pps) jest częścią Karpat. Oddziela Karpaty wewnętrzne od zewnętrznych. Tworzą go głównie formacje jurajskie i kredowe. Omawiana skałka znajduje się w Pieninach Spiskich. Jest to region będący najniższą częścią pienińskiego pasa skałkowego, położony na zachód od przełomu Dunajca koło Czorsztyna. W części zachodniej pps tworzy twarżelcowe skały — Skałki Dursztyńskie, do których należy Czerwona Skała (790 m n.p.m.). W przekopie drogi jest widoczny kontakt tektoniczny jurajskich wapieni krynoidowych (bajos) z kredowymi marglami (cenoman–kampan), elementy te są silnie złuskowane; świadczy to o silnych ruchach tektonicznych sprzed 70 i 25 mln lat (faza laramijska i styryjska). Znajduje się tu stratotyp ogniwa czerwonych margli z Pustelni w formacji margli z Jaworek (Birkenmajer, 1979). Czerwone margle to osad pelagiczny, zawierający cienie

skorupy inoceramów oraz planktoniczne otwornice (Szydło, 1997). Skałka ta zasługuje na uwagę ze względu na zróżnicowanie litologiczne w obrębie wapienia krynoidowego, w którym znajdują się fragmenty lilowców, drobne klasty wapieni mikrytowych, dolomitów triasowych, czerwonych łupków (perm) oraz klasty wapieni oolitowych, prawdopodobnie triasowych. Z tych względów skałka powinna zostać objęta ochroną jako stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej. W okolicy znajduje się więcej skałek należących do pps, m.in. Lorencowe Skałki, które są zbudowane ze złuskowanych elementów antyklinalnych — wapieni jurajskich oraz elementów synklinalnych — margli globotruncanowych (Birkenmajer, 1979) z liczną fauną liliowców i ramienionogów (Krobicki, 1994). Ustanowienie na tym terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu uchroniłoby malownicze wapienne formy skaliste i otaczającą ją roślinność przed dewastacją.

Wyznaczenie szlaków i ścieżek dydaktycznych jednocześnie przyciągnęłoby turystów i dało szansę na rozwój w tym regionie geo- i agroturystyki.

---

*Katedra Stratygrafii i Geologii Regionalnej, Akademia Górniczo-Hutnicza, al. Mickiewicza 30, 30-059 Kraków